N:o 3
1939

Uusi HUOMEN

»ÄLKÄÄ ANTAKO TULEN SAMMUA«

Lehtemme ystäville!

Me naisetkin tahdomme osaltamme taistella ja tehdä työtä rakkaan isänmaamme kansallisen heräämisen puolesta, koko kansan onnellisen tulevaisuuden luomiseksi. Siksi me tarvitsemme aseen, lehden, joka puhuisi Suomen naiselle hänen vartiotehtävästään, lietsoisi jatkuvasti isänmaanrakkauden pyhää tulta, antaisi uskoa päämäärään ja rakkautta työhön.

Me tiesimme ne vaikeudet, mitkä alkavalla lehdellä on. Mutta me tiesimme myöskin, että kanssamme ovat tuhannet naiset, jotka yhtä palavasti tuntevat isänmaallis-kansallisen herätystyön tarpeellisuuden ja kansamme hädän ja tahtovat sitä auttaa. Eikä tämä usko pettänyt. Yli koko maan löysi lehtemme ystäviä, jotka ymmärsivät, mikä merkitys on omalla lehdellä yhdyssiteenä, apuna, aseena työssä.

Me kiitämme kaikkia asiamiehiämme, avustajiamme ja kaikkia lehtemme ystäviä, jotka ovat lehteä eri tavoin tähän saakka tukeneet. Vain teidän suuren innostuksenne ansiosta ja hyvän asian palvelemisen halusta olemme voineet lähteä toiselle vuositaipaleelle. Kaikki myötämielisyys lehteämme kohtaan on ilahduttanut toimitusta.

Mutta me vetoamme edelleen teihin kaikkiin lehtemme ystäviin: pitäkää jatkuvasti lehti omananne, muistakaa sitä, tukekaa sitä ja levittäkää sitä! Me aloimme vaatimattomasti ja varoen, mutta meidän täytyy päästä eteenpäin, saada meidän oma lehtemme suureksi ja hyväksi. Vasta silloin sillä on todellista merkitystä aseena suuressa työssä. Lehden levikin voimme helposti saada jatkuvasti nousemaan, sen sisällön saamme paremmaksi — mutta vain yhteisvoimin.

Me olemme nimittäneet lehtemme "Uusi Huomen", että se viittaisi rohkeasti tulevaisuuteen. Kansilehdelle olemme ikuistaneet sanat: "Älkää antako tulen sammua!" Ne tarkoittavat myöskin tätä: olkaamme uskollisia omalle lehdellemme, joka "tulen vaalijan" tehtävän on ottanut!

"UUDEN HUOMENEN" TOIMITUS.

Uusi HUOMEN

ISÄNMAALLIS-KANSALLINEN NAISTEN LEHTI

Toimitussihteeri:
ELSA VUORJOKI
Puh. 45 336
Taloudenhoitaja:
TYYNI LEISIO

HILJA RIIPINEN, päätoimittaja
Toimituskunta:
ELNA HETEMÄKI, VIOLA KUISTIO
ANNA POHJANHEIMO, EEVI SOLANNE
Julkaisija: KUSTANNUS-OY. RASTI

TOIMISTO:
Helsinki
Neitsytpolku 7
Puh. 64 159 Klo 10—13
Tilaushinta vsk. 40: —

N:o 3

28. 2. 1939

"Ennen puuttui metsä puita,
metsä puita, maa kiviä,
ennenkuin runo sanoja,
runon lapsi lausehia."

EERO JÄRNEFELT: Larin Paraske

Larin Paraske, etevin tunnetuista runolaulajistamme, kuoli v. 1904 puutteeseen ja viluun.

Ajan merkkejä

Kansannousu ja kansanliike siirsi kommunistit v. 1930 vallasta. Työ jäi kuitenkin puoliväliin. Ei ymmärretty, että kommunismin ja sosialismin välillä ei ole muuta kuin asteero. Unohdettiin, että molemmat ovat Marxin opin toteuttajia ja että päämäärä kummallakin on proletariaatin vallankumous. Eikä vain että sosialismi jätettiin vaikuttamaan. Kävi vielä omituisemmasti: Kommunistien omaisuus periytyi sosialisteille, mikäli kommunistit eivät ehtineet sitä siirtää ulkomaille punaisiin kätköihinsä. Sosialistit t.s. sosialidemokraattinen puolue siis rikastui. Lahjoituksista määrää kuitenkin laki veroa valtiolle. Niinpä onkin nyt kysymys sadoista verotapauksista sosialidemokraattisten yhdistysten kohdalta, ja maaherrat ovat määränneet erään tapauksen johdosta nuo verot perittäviksi. Onkinhan jo aika — yhdeksän vuoden perästä.

Mutta valtakunnan ylin rahanvartija, sosialistinen valtiovarainministeri on käyttäytynyt perin oudosti. Kieltäytynyt veroja perimästä, luvaten muutattaa lähiaikoina lain. Ilmoittanut, ettei ole ollut asiassa erimielisyyttä maaherrojenkaan kanssa, että vain yksi on epäröinyt. — Tosiasia kuitenkin on, että ainakin kahdessa läänissä on verotus määrätty ja Kuopion maaherra on kirjeellä vastannut ministerille, että hänen on toteltava lakia.

Seuraus: Hallituspuolueen päälehti antaa pakinakirjurinsa pilkata mainittua maaherraa ja viittailla eroon. Antaa vielä uhkailla muita nimeltämainittuja läänien päämiehiä, jotka oikeistolaisina eivät sosialisteja miellytä.

Näyttäisi siis siltä kuin hallinnollisella alalla toimisi jonkinlainen ylikomissaari, joka uhkaa ja vaatii erottamisia y. m. tekoja, Sasu Punanen. Sasu Punanen tuli jo ennen v. 1918 ja v. 1918 vallankin kuuluisaksi marxilaisen luokkataistelun kiihoittajana ja punakumouksen valmentajana.

— — —

Mainittu kirjuri kävi äsken erään ylemmän upseerin kimppuun, suojeluskuntapiiripäällikön, osoittaen tälle ovea piiripäällikön paikalta. Piiripäällikkö oli kirjoittanut piirinsä lehteen, kuten sosialistilehti väittää, "ihailua akselivaltoja kohtaan", josta syystä marxilaiskirjuri herjaa häntä mitä ilkeimmällä tavalla.

Seuraus —? Mainittu upseeri "siirretään" paikaltansa, t.s. eroitetaan piirinsä päällikkyydestä! Monien vuosien palveluksen jälkeen mitä tärkeimmän työn äärestä. Pois. Kirjoituksenko tähden, joka ilmaisee vakavaa huolta maanpuolustuksesta, miehekästä puolustustahtoa ja voimakasta isänmaanrakkautta? — Ja seuraavana aamuna ilkkuu hallituspuolueen pää-äänenkannattajassa Sasu Punanen: "Suojeluskuntien yliesikunnalle on annettava tunnustus siitä nopeasta toiminnasta, millä se puuttui asiaan luettuaan eilen aamulla meidän kirjoituksemme, jossa esiteltiin Pohjois-Uudenmaan suojeluskuntapiiripäällikkö eversti A. Kuistio suurpoliittisen kirjoituksensa valossa". — Aivankuin siis olisi ylikomissaari olemassa muitakin kuin siviilihallinnollisia toimenpiteitä varten. Punaiset kerskaavat komentelevansa jo vapaussodan ja suojeluskuntain päälliköitä. — Maanpuolustusvoimia ei lain mukaan ole lupa herjata. Tavallisen käsityksen mukaan yllämainitun marxilaislehden kirjoittelu heittää lokaa maanpuolustusvoimien päälle.

— — —

Ruotsissa, jonne täällä notkeaselkäisesti orientoidutaan, kerrotaan pidetyn mahtavahenkisiä kokouksia. Melkein sellaisessa hengessä kuin "kahdennentoista Kaarlen kintahat otamme". Eräät Ruotsissa tahtovat Suomelta Ahvenanmaan — kai jo 7:ttä kertaa. Ahvenanmaalaiset, Suomen alamaiset, Eriksson ja joku muu ovat olleet mukana säestämässä vaatimusta: Ahvenanmaa Ruotsille! — Ja meillä. Tokko virallisesti puututaan asiaan. Tällaisen asian selvittelyllä kai ei ole kiirettä? Ja onkokaan maanpetos länteen maanpetos? Pidetäänkö sitäpaitsi kongresseja orientoitumisen lujittamiseksi. Tulee kuvia lehtiin, kuinka päivällistä, lounasta y.m. syödään korkeassa seurassa. Niin että kansan kai on tarkoitus olla huoleti.

— — —

Toivon lohtu tuikkii tiellä . . .

Helmikuun manifestin muistopäivien johdosta julkaisemme seuraavan runon, joka on mukaillen suomennettu eräästä sortovuosien aikana kirjoitetusta ruotsinkielisestä ja luultavasti Tukholmassa painetusta runosta, jonka kirjoittajaa ja sävelen luojaa ei tunnettane — ilmeisesti sen ajan vainojen takia.

SUOMI KAUNIS, MAILLA HALLAN,
SUOMI, ISIEMME MAA,
KOSKAAN KOURAT SORTOVALLAN,
KALLEIN, MURTAA EI SUA SAA.
VAINOLAINEN RAAKAMIELI
RAASTI ISÄIN AARTEISTON,
OIKEUS JA LAIT JA KIELI
SORTAJAIMME LYÖMÄT ON.

VAIKKA KAHLEITA SAAT KANTAA,
ÄITI, ET SAA NYYHKYTTÄÄ!
KERRAN VIELÄ HERRA ANTAA
UUDEN AAMUN KIMMELTÄÄ.
OIKEUS VIE VOITTOON VIELÄ,
LOPPUU SORTOVALLAN YÖ!
TOIVON LOHTU TUIKKII TIELLÄ,
HERRAN KIRKAS HETKI LYÖ —!

Suom. Ensio Porio.

V:n 1930:n jälkeen ei kommunisteilla siis ole toimintalupaa meillä. Mutta kuten äsken on ilmennyt laajassa kommunistijutussa Turun hovioikeudessa: kommunisteilla on täydellinen toimintaverkko yli koko maan ja lähtökohtana Moskova, jossa heidät koulutetaan. Ja todistettiin, että kommunistien työllä on mahtava suojelus, ei vain itäinen Neuvostola, joka antaa varoitusmerkkejä ilmasta — vaan sosialidemokraattisen puolueen eri yhdistykset omassa maassamme, rauhan yhtymät ja siviilirekisteriyhdistykset! Kommunistit on lähetetty ajamaan sekä yhteisrintaman t.s. kommunistien ja sosialistien yhteistoiminnan sekä kansanrintaman t.s. marxilaisten, keskustaporvarien ja näiden kannattajien asiaa. Heillä on palkka Moskovasta. Heidät on valmennettu sekä poliittisesti että sotilaallisesti. He ovat tehneet palveluksia sosialisteille ja liberaaleille, tunnettua professori Väinö Lassilaa myöten. Heidän puoleensa ovat sosialidemokraattien johtohenkilöt kääntyneet yhteistyötarkoituksessa. Siistiä politiikkaa!!

Jos sisäministeri vetäisi yleensä samanlaisia johtopäätöksiä kuin tavallinen kansalainen, seisoisi näinä päivinä lehdissä seuraavanlainen valtioteko: Sosialidemokraattisen puolueen ja sen kaikkien haara- ja alaosastojen, nuoriso- ja lapsiosastojen toiminta lakkautettu, samoin rauhanyhdistysten ja siviilirekisteriyhdistysten ja näiden lehdet kielletty ilmestymästä. — Sillä totisesti Moskovasta johdettu vakoilu- ja järjestötoiminta, jolla on niin laaja liikkumaala kuin sosialistipuolue, se on hirvittävä vaara maalle. (Sama ministeri nimittäin lakkautti nelisensataa isänmaallista yhdistystä ja 18 lehteä m.m. ja vallankin sillä perusteella, että Kuopiossa pari poikaa järjesti työväentalon pihalla jonkinlaisen vaivaisen Kuopionpamauksen magnesiumtötteröllä. Sekä raastuvanettä hovioikeus ovat tuominneet sisäministerin otteet lainvastaisiksi.) Kommunistijutuissa ja sosialidemokraatteihin nähden olisi oikeaa asiaa sisäministerillä. Mutta eipä puutu. Kommunistien puuhat jatkuvat. Se järjestöhän on sellainen, että kiinnisaadun sijalle käy heti toinen toimeen. — Mutta kansalle vakuutetaan, että konsulit valvovat.

Uskooko sitä joku vielä?

22. 2. -39.

Hilja Rüfvinen

SYLVI SARAJAS:

RINTAMANTAKAINEN VOIMANLÄHDE

on naisten luotava sodan aikana

Vuosi 1938 on painanut tavallista syvemmät jäljet maailmanhistorian lehdille. Se on siirrellyt valtakuntien rajoja maailmankartalla, saanut ne liikehtimään valtavan vuon tavoin, joka padot murrettuaan etsii luonnollista uomaansa.

Meidänkin kansaamme se on yrittänyt ravistaa hereille palauttamalla sen mieleen kahdenkymmenen vuoden takaiset raskaat ja samalla rakkaat muistot velvoituksineen ja — ehkä vielä tehokkaammin — antamalla sen syksyllä koko Euroopan mukana elää kiduttavia jännityksen ja ahdistuksen päiviä. Maanosamme yllä leijaillut uhkaava ukkospilvi, valmis minä hetkenä tahansa purkautumaan ja syöksemään kansojen keskeen tuhoavaa tultaan, pakotti meidät hetkeksi pysähtymään, katsomaan totuutta silmästä silmään ja sen valossa arvioimaan omaa tilaamme. Maamme vaaranalainen asema samoinkuin puolustuskuntoisuutemme puutteellisuudet osoittautuivat kieltämättömiksi tosiasioiksi. Kylmä todellisuus paljasti uskon ja luottamuksen kansainliiton ja rauhansopimuskirjojen kaikkivoipaan voimaan kohtalokkaaksi itsepetokseksi. Alettiin tajuta, että kansan tällä paikalla, Idän iskujen ja Lännen lyöntien ulottuvilla, maailman militaristisimmin organisoidun maan rajanaapurina, on aina oltava valveilla, aina valmiina mahdollisten yllätyksien varalta. Se tarvitsee nuorta vapauttaan ja itsenäisyyttään varjelemaan jokaisen kansalaisen, naisen niinkuin miehen.

Viimeksi kuluneet vuosikymmenet ovat maamme naisille tuoneet oikeuden toisensa jälkeen ja siten kansalaisena kohottaneet hänet mm. valtiollisesti samanarvoiseksi miehen kanssa. On itsestään selvää, että hänelle tämän vuoksi voitaisiin täydellä syyllä asettaa vastaavasti myöskin kansalaisvelvollisuuksia. Kuitenkin esim. asevelvollisuuteen nähden häntä edelleenkin pidetään etuoikeutetussa asemassa, sillä lakimme ei näihin asti ole käytännössä vaatinut naiselta asevelvollisuutta, vaikka sanookin, että jokainen kansalainen on velvollinen maataan puolustamaan. Menneitten polvien nainen, hän, jonka asia oli vaieta seurakunnassa, jolle kansalaisoikeudet olivat oudot ja opin tiekin perin niukasti avoin, hänkin tunsi, vaistosi, että vastuu kansan kohtalosta on yhteinen, ettei sitä nainenkaan voi väistää. Tämän kirjoittamattoman lain velvoittamana ja tukemana hän nöyränä mutta sitkeänä vaatimattomalla sarallaan kunnialla täytti miehen rinnalla ne tehtävät, mitkä kansamme taistelu nälkää, ruttoa tai rajantakaista vainolaista vastaan hänenkin kohdalleen toi.

Jokainen tietää, että nykyaikainen sota ei ole yksinomaan armeijojen sotaa armeijoja vastaan. Sitä ei myöskään käydä vain rintamalla vaan myöskin sen takana — koko maassa. Kansa kokonaisuudessaan joutuu siihen osallistumaan. Samoinkuin maan koko talouselämä jo rauhan aikana on organisoitava maan puolustusta varten, on myöskin jokaisen kansalaisen aikanaan otettava huomioon ne vaatimukset, mitä nykyaikainen sodankäynti siviiliväestöllekin asettaa.

Olosuhteet ja sodankäyntitavat ovat muuttuneet niin, että nykyaikaisessa sodassa tarvitaan ja voidaan tehokkaasti käyttää hyväksi

myös naisen apua. Jos hän on tehtäviensä tasalla, voi hän tarvittaessa vapauttaa tuhannet miehiset miehet aseelliseen palvelukseen, sinne, missä kysytään nimenomaan miehen kättä ja miehen mieltä.

Tämä todettiin jo vapaussodan päivinä, jolloin tuhannet naisistamme, käskyä odottamatta, ryhtyivät aktiiviseen maanpuolustustyöhön, oman sydämen ääni ainoana ohjeena, usko oikean voittoon voiman antajana. Silloin sai alkunsa nyt jo satatuhantiseksi kasvanut lottajärjestömme, jonka riveissä aikamme naisilla on tilaisuus järjestelmällisesti ja tarkoituksenmukaisesti perehtyä ennen kaikkea niihin käytännöllisiin sodanaikaisiin tehtäviin, mitkä naisen henkiselle ja ruumiilliselle rakenteelle soveltuvat.

Niin kauan kuin naisten "asevelvollisuus" meillä on yksinomaan vapaaehtoisuuden varassa, jäävät luonnollisesti luvattoman monet naisistamme vieraiksi maanpuolustustyölle. Siksi olisikin suotavaa, että laki määräyksineen asettuisi ohjaamaan naisten maanpuolustustyötä, ei vain sodan- vaan myöskin rauhanaikaista, jotta tämänkin polven nainen mahdollisen "ankaran päivän" tullen kunnialla täyttäisi velvollisuutensa maanpuolustuksen laajalla ja monipuolisella työsaralla. Edelleenkin on vastuu kansan kohtalosta yhteinen.

Vapautemme ja itsenäisyytemme turvaamiseksi ei kuitenkaan käytännöllinen maanpuolustustyö yksinään riitä, sillä näkyvän rajantakaisen vihollisen ohella uhkaa meitä toinenkin vihollinen — hengen vihollinen, näkymätön, salakavala. Se kaivaa maata jalkojemme alta ja pyrkii tuhoamaan tämän kansan saastuttamalla sen hengen, lamaannuttamalla arvostelukyvyn, vaimentamalla omantunnon äänen, sekoittamalla käsitykset oikeasta ja väärästä, puhtaasta ja epäpuhtaasta — valkoisesta ja punaisesta. Tähän tähtäävät ne monenlaiset -ismit ja kaunisnimiset aatteet, jotka tänä kulttuuriliberalismin valtakautena niin voitokkaasti etenevät milloin esim. rauhanaatteen naamiossa tai väärän vapaamielisyyden lippua kantaen, milloin kirjallisuuteen kätkeytyneinä tai taiteen taakse piiloutuneina. Tuon hengen vihollisen uhkaavaa etenemistä eivät pysty estämään korkeimmatkaan suojamuurit eikä mahtavinkaan armeija. Sen vastustamiseksi on jokaisen kansalaisen rakennettava omaan sisimpäänsä niin vahva varustus, että se kestää häijyimmänkin hyökkäyksen.

Siksi onkin vakavasti kiinnitettävä huomiota myöskin aatteelliseen maanpuolustustyöhön, joka tähtää puolustustahdon kasvattamiseen,

Jatk. siv. 48.

Suojeluskuntapäällystöä leiripäivillä.

*

Tuttu näky: lottia soppakanuunoineen huolehtimassa Svärdiensä hyvinvoinnista.

Taistelu raamatusta

Tositarina nykypäivien Inkeristä, kertonut eräs inkeriläinen tyttö, joka karkoituspaikaltaan Äänisjärven takaa pääsi pakenemaan Suomeen.

"Siell on nälkä, kaiken nälkä,
puun nälkä, pärehen nälkä,
veen nälkä, vehnän nälkä,
rukihisen leivän nälkä."

Kalevala 11: 57—60.

— Kaisa, panitko porstuan oven ramppiin? kysyi äiti katsoessaan tyttärensä laittavan koivukankea tuvan oveen pidikkeeksi. — Anna, autahan, kehoitti hän sitten toista tytärtään, joka juuri asetteli takkeja kuivamaan uuninreunalle.

Anna tempasi orrelta köyden ja pujotti sen ovenrivasta kolmasti puun ympäri, sivasten köydenpäänkin solmuun. — Nyt on kiinni, Anna sanoi ja katsahti ikkunaan nähdäkseen, oliko se jo tukettu. Tuo pahanpäiväinen, yksiruutuinen, katonrajassa oleva reikä olikin vielä verhotta. Hän kääntyi ottamaan uuninvierestä sammalmattoa peittääkseen sillä ikkunan. — Ei ollut ennen näin, huokasi hän.

Ei ollutkaan. Heidän ei tarvinnut asua maakuopassa, kuten nyt. Heillä oli kolme paksuhirsistä tupaa ja kaikki tarpeelliset ulkorakennukset. Talossa oli lehmiä, hevosia, lampaita, sikoja.

He istuutuivat kolmen pöytään. Äiti loi rauhattoman katseen tyttäriinsä. — Jumala tietää, mitä taas tänäkin yönä tapahtuu, hän huokasi. Sitten hän risti kätensä tytärten seuratessa äidin esimerkkiä ja luki siunauksen.

Emäntä jakoi keittämänsä perunat. Leivästä ei ollut puhettakaan, se kuului harvinaisuuksiin. Vuosikausia oli syöty vain perunoita. Kollektiivissakaan, johon hekin kuuluivat ja jonka töissä piti aamuhämärästä iltahämärään olla, ei annettu leipää kuin nimeksi. Päivätyö, vaikka sitä oli tehty talvipakkasessa, lumisessa metsässä, vaikka käsien ja jalkojen jäätyessä oli isketty kirves puunkylkeen ja annettu sahan karahtaa, ei sittenkään antanut vatsan täyteistä palkkaa, vaan oli illalla, kuten nytkin, saatava ruokaa vaikka mistä. Äiti oli laskenut perunat muutama viikko sitten, niitä piti riittää kevääseen hänen laskunsa mukaan, jos vain pari kappaletta päivää kohden syötäisiin. Nyt oli tehty poikkeus, oli otettu useampi, koska kollektiivin ruoka oli jättänyt kamalan nälän. He lohduttautuivat: ehkä keväällä tukinuittohommissa lisättäisiin ruoka-annoksia. Ymmärtäisivät toki, etteivät tukit joesta nouse syömättä.

Jokailtaiseen totuttuun tapaan äiti syötyään kaivoi lattiapalkkien alta, johon oli tehty kätköpaikka kirjalle, raamatun ja asettui tyttärineen sen ympärille pikkuisen öljylampun valaistessa sivuja. Hän luki siitä kohtia itselleen, tyttärilleen, vainotuille, karkoitetuille, vangituille ja Suomelle, jossa hekin olivat olleet, mutta Tarton lupauksiin luottaen palanneet takaisin synnyinmaahansa. — Jumala auttakoon Suomea, antakoon viisautta sen valtiomiehille, ettei sen kansan ikinä tarvitse kulkea meidän teitämme, emäntä sanoi kyynelsilmin luettuaan Psalmin sanat: "Neuvo, Herra, minulle tiesi ja johdata minua tasaista polkua vihamiesteni tähden". — Kuinka oikein sana sanoo tässäkin kohden, kuinka paljon Suomella on vihollisia . . . Neuvostoliiton armeijat ja kaikki aselajit ovat tässä meidänkin kylässä vain sitä varten — hyökätäkseen Suomeen. Rakkaat lapset, emme tiedä, jos tänä yönä . . . Hyvä Jumala, auta Suomea! Hän ei voinut kyyneleittensä vuoksi jatkaa ääneen, vaan voihkien hän lankesi polvilleen pöydän viereen rukoillakseen Jumalaa.

— Voi! Joku koputtaa oveen, sanoi Kaisa.

Emäntä rukoili vain sitä hartaammin. Tyttäret nousivat polviltaan. — Äiti! he vetivät kahdenpuolen käsistä, nouse pois! Jos tulevatkin vangitsemaan. Anna tempasi raamatun ja piiloitti entiseen paikkaan. Katsottuaan, eikö perunan kuoria ollut missään, hän kääntyi oveen. Jo tulija huuteleekin ikkunaan. — Naapurin emäntähän siellä on, tunsi Anna jo äänestä. Hänet laskettiin sisään. Emäntäkin oli senverran tointunut, että oli istuutunut penkille.

Tervehdittyään naapuri kertoi kuulemiaan, joita talonväki ei tiennyt. Oli tullut uusia määräyksiä. Raamatusta oli luvattu säkki jauhoja, jos kuka vie sen neuvostoon, virsikirjasta puoli säkkiä, tai mistä uskonnollisesta kirjasta tahansa annetaan se, oli sanottu eilen kokouksessa, jossa naapuri oli ollut läsnä. Moni oli illemmalla jo vienyt ja saanut jauhosäkin raamatusta. Mutta hän miehensä kanssa oli päättänyt ennen kuolevansa nälkään kuin vievänsä hengellisiä kirjoja pirulle itselleen.

ANSIOITUNEITA NAISIA:

Rovastitar Linda Rossander

Nurmeksen, pohjoisimman Karjalan valtapitäjän asukkaat muistavat vuosikymmenien aikaisena kunnioitettuna pappilanemäntänään Linda Rossanderin. Pappilan väen ja pitäjäläisten välillä vallitsi molemminpuoliseen ymmärtämykseen pohjautuva erinomaisen lämmin ja luottamuksellinen suhde. Voittojen ilot ja pettymysten surut olivat pappilalaisten ja seurakuntalaisten yhteisiä.

Pohjalaissyntyisen puolisonsa ja karjalaisen rahvaan luottamuksellisten suhteiden luojana on tällä pappilan emännällä varmasti ollut aivan keskeinen tehtävä. Tähän hänellä on ollut suuret edellytykset jo siksi, että hän itse kuuluu pohjoiskarjalaiseen sukuun, syntynyt Kiteellä ja kasvanut Joensuussa, jossa hänen isänsä J. E. Petrelius toimi nimismiehenä. Vaikeimmat asiansa kävivät pitäjäläiset luottamuksella kertomassa oman maakuntansa tyttärelle, joka ne sitten välitti rovastin hoidettaviksi. Monien hyväntekeväisyys- ja avustustoimintojen sielunna on rovastinna Rossander Nurmeksessa toiminut. Erikoisesti marttojen toiminta ja lähetystyö on ollut hänen sydäntään lähellä.

Vuosien kuluessa kasvanut perhe on antanut äidille paljon huolta ja puuhaa. Kymmenen lapsen vaaliminen ja kasvattaminen aikuiseksi, kuuden samalla ylioppilaaksi, on saavutus, joka jo yksinään oikeuttaa luettavaksi ansioituneitten naisten joukkoon. Kun samalla tiedämme, että kaksi hänen pojistaan lepää Nurmeksen sankarihaudassa, niin sankariäitien risti olisi varmasti oikealla paikalla rovastinna Rossanderin rinnassa.

Viimeisen vuosikymmenen on rovastinna Rossander miehensä kuoleman jälkeen asunut Nurmeksen kauppalassa. Siellä hän edelleen, nyt jo 73-vuotiaana, puuhaa rakastettuna äitinä, jolle sekä omat lapset että seurakuntalaiset käyvät surujaan ja ilojaan kertomassa. Seitsemän vuosikymmentä täytettyään hän vielä henkilökohtaisesti kerää varat lehmän hinnaksi pitäjänsä vähäosaisille. Hän se kykeni järjestämään Nurmeksen sankarihaudan siihen kuntoon, johon se alunperin oli suunniteltu ja johon miehiset miehet olivat kaksi vuosikymmentä turhaan touhunneet. Pitäjänsä opinhaluisille hän järjestää harjoittelupaikkoja maamme rajojen ulkopuolellekin. Mitä moninaisimmille aloille riittävät Rovastinna Rossanderin harrastukset, ja monien sekä koti- että ulkomaisten suhteittensa avulla hän sydämensä lämmöllä sekä kykenee että tahtoo antaa apuaan. Kauniina yhteisymmärryksen osoituksena käy pitäjän kuoro jatkuvasti vapunpäivänä laulutervehdyksellä myöskin vanhan ruustinnansa asunnolla "kauppalan pappilassa".

Pirteänä seuraa rovastinna Rossander edelleen myös valtiollisia tapahtumia. Rehellisenä ja vankkumattomana totuuden etsijänä hän kielitaitonsa avulla hankkii oikeat tiedot myös ulkomaitten tapahtumista. Hän luottaa Jumalan johtoon ja omalta kohdaltaan toimii yksimielisen Suomen kansan syntymiseksi.

— Voi . . . voi, miten viekkaasti nyt saalistetaan uskonnollisia kirjoja . . . Hyvä Jumala, anna ihmisille ymmärrystä, etteivät kuulisi saatanan liehittelyä — en olisi uskonut, että Heikin Liisa antaa raamatun jauhosäkistä, emäntä vastasi naapurille.

— Niin se teki, illalla jo sekasi leipätaikinankin jauhoista.

— Mistä ihmeestä neuvostoon on jauhoja saatu?

— Pietarista oli tuotu sitä varten koko autolasti.

— Sanon sen, raamattu jää, ja Pietari häviää niine jauhosäkkien lähettäjineen, päätti talon emäntä ja kantoi taas raamatun pöytään. — Vuottakaan ei ole siitä, kun talosta taloon etsittiin uskonnollisia kirjoja, onnistuimme silloin piilottamaan tämän, eikä sitä millään livertelyillä enempää kuin uhkauksillakaan meiltä viedä.

Ennenkuin emäntä oli ehtinyt aukaista kirjaa, kuului ovelta kolinaa, joten oli taas kiireesti peitettävä raamattu.

Hätäisenä, vedet silmissä pistäytyi ovesta naapurin tytär. — Äiti! Isää tulivat vangitsemaan . . . raamat . . . Tyttö ei saanut sanottavaansa sanotuksi.

Naapurin emäntä ymmärsi. — Voi, sanoinhan minäkin siellä kokouksessa jotain.

He olivat miehensä kanssa kokouksessa sanoneet kaikessa viattomuudessaan, koska nyt piti muka vapaaehtoisesti jauhoja vastaan viedä uskonnolliset kirjat, etteivät he veisi, vaikka nälkään kuolisivat. Tästä siis tultiin vangitsemaan. Jos hän menisi kotiin, jonne oli käsketty kutsumaan, niin yhteinen matka . . .

— Rakas lapsi, ainoa, mitä voimme tehdä, on yrittää Suomeen.

E. L.

Me suomalaiset olemme ikäänkuin tottuneet siihen, että meidän historiamme alkaa vasta ensimmäisestä ruotsalaisten tekemästä ristiretkestä maahamme. Liian usein me unohdamme, ettemme me suinkaan aina ole olleet toisten valtioiden enemmän tai vähemmän riippuvaisena osana, että meillä kerran, melkein vuosituhat takaperin, oli vapaa, uljas itsenäisyyskausi. Se oli sankariaikaa, jolloin suomalaiset miehet viikinkien tavoin kulkivat kauppa- ja sotaretkillään kaukaisille merille saakka ja jolloin heidän vaimonsa ja tyttärensä loivat pohjan supisuomalaiselle kotikulttuurille. Kalevalan runoista tämä aika puhuu meille, ja hautalöydöt kertovat muinaiskulttuurista, josta me syystä voimme ylpeillä.

Yli 700-vuotinen vieras isäntävalta on saanut meidät unohtamaan vapaan menneisyytemme. Meitä on aina opetettu ajattelemaan pienesti ja vaatimattomasti ja ihailemaan muita, ottamaan oppia "sivistysmaista". Sillä välin Kalevala lojuu lukematta hyllyillämme ja kerran elämässämme käymme velvollisuudesta museossa nopeasti sivuuttaen muinaislöytöjen aarteet. Emmekö toisi vanhaa kulttuuriamme museoiden holveista ja kirjastojen tomusta päivänvaloon, jokapäiväiseen elämään, koteihimme? Keskiajan ahtaaseen elämänpiiriin ja köyhään kulttuuriin toi renessanssi, palaaminen antiikin taideaarteille, uutta henkeä ja sai aikaan sivistyksen voimakkaan elpymisen ja kehittymisen eteenpäin. Emmekö mekin kaipaisi tällaista renessanssia, palaamista kansallisen kulttuurin loistoaikoihin, tuodaksemme sieltä uutta voimaa suomalaisen sivistyksen tulevaisuutta varten?

Muinaissuomalainen mies valmisti valitulleen "sormukset soreat, kahet kolmet korvakullat, viiet, kuuet vyöllisvitjat". Nämä korut pantiin vihdoin hänen mukanaan hautaan, josta ne nyt vuosituhannen kuluttua julistavat

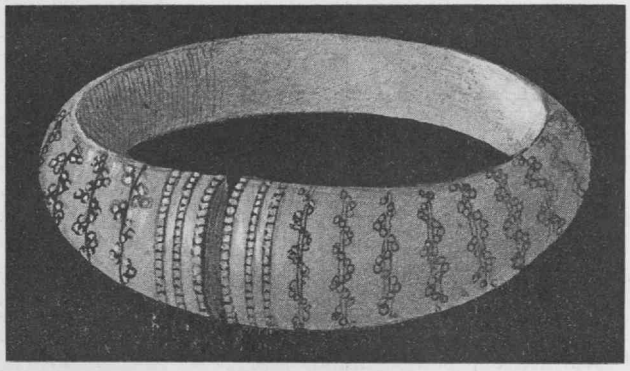

Rannerengas Eurasta, n. 900-luvulta.

Kalewalaista k

maailmalle: tällaisia koruja kantoivat Suomen naiset kalevalaisena aikana. Ja meidän täytyy hämmästyä ja ihailla niiden kauneutta. Ne todistavat yksinkertaisessa tyylikkyydessään niin hienostunutta makua, että ne kestävät kilpailun melkeinpä minkä tahansa arvokkaan korun kanssa. Ne todistavat niin eittämättömästi muinaissuomalaisen kulttuurin korkeata tasoa, että niitä voi jokainen suomalainen nainen ylpeänä kantaa. "Kalevalaisen Naisen Muistomerkkiyhdistys" onkin tehnyt oikean alotteen tuodessaan näitä esiäitiemme kauniita koruja nykyaikaiseen käytäntöön. Hautalöytöjen mukaan, uskollisesti seuraten vanhoja esikuvia on valmistettu sormuksia, solkia, rannerenkaita, korvarenkaita ja kaulariipuksia pronssista ja hopeasta. Me kannamme koruinamme paljon arvotonta rihkamaa ja ulkolaisia helyjä. Vaihtakaamme ne mieluummin kansallisiin koruihin, joita sopii yhtä hyvin kan-

Vyönetu Köyliöstä.

taa hienoimmissa juhlatilaisuuksissa kuin kotioloissakin.

Kansallispuvuissamme elää vielä esiäitiemme korkea pukukulttuuri. Suomalaiset kansallispuvut ovat saaneet kunniamaininnan kaikkialla hienojen väriensä ja tyylikkyytensä ansiosta. Suoraan hautalöytöjen mukaan sommiteltu Tuukkalan puku loihtii meidän silmiemme eteen muinaissuomalaisen päällikön vaimon, joka koruineen on ollut upea ilmestys, mutta samalla hienostuneen näköinen. Mutta tiedämme sitä käyttäneen muidenkin kuin päälliköiden vaimojen ja tyttärien juhlapuku-

ltuuria koteihin

naan. Kansan nainen tällaisessa hienon arvokkaassa asussa edustaa korkeaa kulttuuritasoa ja saa meidät ylpeinä ajattelemaan esiäitejämme.

Meidän vanhat ryijymme kauniine väreineen ja sommitelmineen puhuvat myös suomalaisten kotien peritystä vanhasta kulttuurista. Uudet ryijymme eivät aina, ikävä kyllä, edusta yhtä korkeaa tasoa. Kansantieteellistä kauneutta on museoissamme loppumattomiin. Mutta — miksi vain museoissamme?

Me tarvitsemme kalevalaista renessanssia. Nykyajan naisten täytyy myöntää, että meillä on paljon oppimista kansallisesta menneisyydestämme. Naisille kuuluu kotiemme kulttuurin vaaliminen, nykyajan suomalaisen naisen

Teille, armaat Suomen naiset!

Suomen kansan naiset kantoi
korut kauniit kulmillansa,
kihlakullat, kaulaketjut,
vyö on vitjat, rintasoljet.
Takoi miehet Suomen kansan
koruihinsa kansan hengen:
iltain itkut, päivän nousun,
nuoren syömmen kaihot kaikki,
nuoren mielen uhman, uskon,
vapaan kansan aatteen suuren . . .
Siksi kanna, Suomen nainen,
nykypäivän uljas äiti,
tytär kaunis uuden Suomen
esiäitein ylväät muistot,
isäin taikataonnaiset!
Siunaus näin entiskansan
virike on töihin suuriin:
kotis' onnellisemmaksi,
vapaa Suomi kauniimmaksi!

Elsa Heporauta

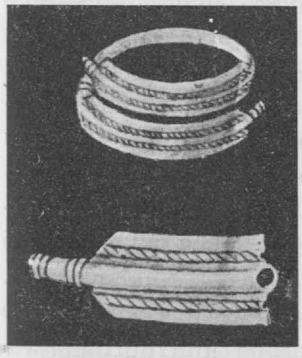

Sormus Uskelasta, n. 300-luvulta. Kultaa.

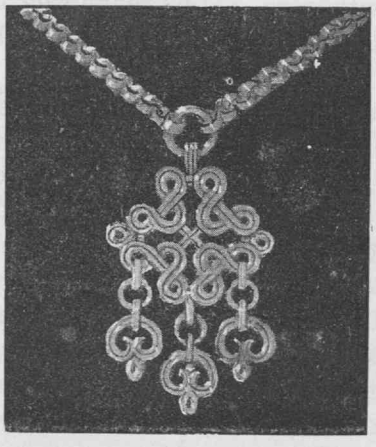

Riipus Tuukkalasta. 1150—1250.

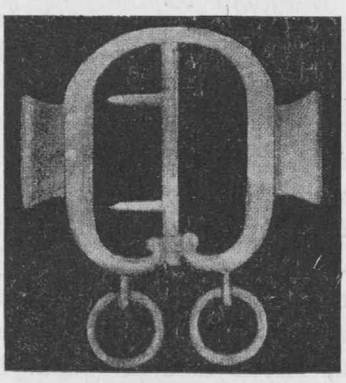

(½ luonn. koosta).
Lappavyönsolki Et.-Pohjanmaalta.

VIOLA KUISTIO:

Jääkäriromantiikkaa

Helmikuu, Runebergin ja jääkärien kuukausi! Huolimatta kimaltelevista keväisistä hangistaan jäisi tämän kuukauden merkitys meille paljon valjummaksi ilman näitä muistoja. Kilvan säihkyvien lumikiteiden kanssa tulvivat nyt mieleemme Suomen sodan ja Vapaussodan sankarityöt. Suuren runoilijamme syntymäpäivänä lyövät ne kättä toisilleen vuosisadan takaa.

"Vänrikki Stoolin tarinain" sytyttävää vaikutusta saamme kiittää jääkäriaatteen synnystä. Monille nuorukaisille se muodostui ratkaisevalla hetkellä suorastaan henkilökohtaiseksi voimanlähteeksi. Se antoi uskoa aseelliseen voimaan aikana, jolloin siltä tosiasiallisesti puuttuivat kaikki edellytykset. Nuoret miehet uskalsivat lähteä tielle, miltä ei paluutietä ollut. Voittaa tai kaatua, oli jääkärien tunnus. Runoilija oli singonnut kipinän ja liekki levisi. — Monen jääkärin sotarepussa kellastuivat "Vänrikin" lehdet. Kuka uskoisi sitä karkeista sotureista! — Näin on kuitenkin moni kertonut, ei punastuen, vaan ylpeillen.

Jääkärit ovat aina olleet meidän naisten keskuudessa jollakin tavalla ihmeellisiä, yliluonnollisia. Ryssänvallan aikana heistä puhuttiin kuiskaten, ja tuntui monta kertaa siltä, kuin he olisivat olleet yhtä epätodellisia ja saavuttamattomia kuin jumalat Olympon vuorella. Vapaussodassa he saivat meiltä sankariloisteen, minkä rinnalla Aleksanteri Suuren tai Napoleonin sädekehä himmeni. Näin jälkeenpäin tuntuu monta kertaa suorastaan oudolta ajatella, että nämä samat jääkärit elävät keskuudessamme aivan tavallista porvarillista elämää, niinkuin me muutkin kuolevaiset. Silti he eivät ole vailla sitä kiinnostusta, mitä jatkuvasti tunnemme heitä kohtaan. Monen elämänvaiheet ovat sitäpaitsi pelkkänä sivilielämänäkin olleet siksi romanttiset, että mielellämme niissä viivähdämme hetkisen.

"Jääkärin morsian" on jo kohta parinkymmenen vuoden ajan ollut suosituimpia kansannäytelmiä meillä. Kirjailija Samuli Sihvo vainaja, itsekin jääkäri, on siinä ikuistanut suomalaisen jääkärin ja vierasmaalaisen neitosen rakkaustarinan. Tarina sellaisenaan vaikuttaa kovin mielikuvitukselliselta, mutta epäilemättä on paljon todellisuuden tuntua siinä, että keskellä sodan veristä leikkiäkin voi monen sydämessä lempi syttyä. Meidän jääkäreistämme useimmilla taisi jäädä morsian Suomeen "sotaleskeksi", mutta olipa sellaisiakin, jotka löysivät "kohtalonsa" vieraalta maalta. Heidän rakkaustarinansa liittyy välittömästi jääkäriaikaan, luoden sille omalta osaltaan erikoista romanttisuuden hohdetta.

Joutuessani viime kesänä sattumalta kohtaamaan juuri 20:ntenä hääpäivänään erään tällaisen "romanttisen" avioparin, sain ajatuksen kertoa heistä joskus Uuden Huomenen lukijoille. Nyt on siihen tarjoutunut tilaisuus, kun lehtemme Jääkärien päivän johdosta on varannut tilaa jollekin jääkäriaiheiselle kuvaukselle.

---

tehtävä on suomalaisen kotikulttuurin kehittäminen. Ettemme eksyisi pintapuoliseen ulkolaisen jäljittelyyn ja köyhään mitättömyyteen, meidän on palattava kansallisen kulttuurimme rikkaille lähteille. On vedettävä sen jättämä perintö hautojen kätköistä tai museon hämärästä jälleen kunniaansa, jokapäiväiseen käytäntöön, elävään elämään!

Siksi me emme saa jättää myöskään Kalevalaa vain kirjahyllymme koristeeksi, jota vain koulussa pakosta luemme, mutta emme kouluajan jälkeen avaa. Tarvitsee vain viitata siihen, miten hienosti esim. häärunoissa kuvataan muinaissuomalaisen kodin tavat, henki, koko kotikulttuuri, myöntääksemme, että Kalevala sopii kotiemme oppikirjaksi yhä vielä.

Kalevalan ilmestyminen sai viime vuosisadalla aikaan koko suomalaisen hengenelämän suurenmoisen nousun ja oli valtatekijänä kansallistunnon heräämiseen. Yhä vielä pystyy Kalevala ja muinaissuomalainen kulttuurimuoto, jota se edustaa, olemaan heikon kansallisen henkemme voimanlähteenä. Ylpeinä kansamme menneisyydestä tunnemme vastuuta luoda sille myöskin sen arvon mukainen tulevaisuus. Mutta ennenkuin voimme suomalaisen sivistyksen suurta tulevaisuutta rakentaa, täytyy vanha kansallinen kulttuuriperintö tulla kaikkien, koko kansan omaisuudeksi. Tässä vedotaan meihin naisiin: avaammeko me kotiemme ovet kalevalaiselle kulttuurille!

Elsa Vuorjoki.

Koska satun tuntemaan asianomaiset henkilöt kovin hyvin, kerron aivan yksinkertaisesti sen, mitä tässä suhteessa heistä tiedän. Lukijat voivat itse kutoa sadun hopealangat tämän koruttoman kertomuksen ympärille, mikäli sitä kaipaavat.

20-vuotias onnellinen hääpari oli jääkärimajuri ja rouva Anttila. Jääkärimajuri Anttilaa voi myös "tituleerata" jääkäripastoriksi, sillä pastori hän myös on ja siinä suhteessa ehkä ainut laatuaan maailmassa, että hän on suorittanut sotakorkeakoulun opinnot. Sitäpaitsi hän on nykyisin yhteiskoulun rehtori Helsingissä. Lehtemme lukijoille hän on kenties mielenkiintoisin Jääkäriliiton sihteerinä ja Kansallisen Partioliiton johtajana.

Majuri Anttilan liittyminen jääkäripataljoonaan ei tapahtunut yhtä dramaattisissa olosuhteissa kuin monen muun jääkärin, jonka matka saattoi kotiportilta alkaen olla yhtämittaista kuolemanvaaraa perille asti. Maailmansodan puhjetessa kesällä 1914 oli hän kihlamatkalla Saksassa, tarkemmin sanoen Dresdenin lähellä sijaitsevassa Pirna-nimisessä pienessä kaupungissa. Maailmaa järkyttivät suuret tapahtumat, mutta pienessä Pirnassa kirsikkapuiden varjossa sykki kaksi sydäntä niin kiihkeästi toisilleen, ettevät ulkomaailman tapahtumat heitä paljon häirinneet. Niinpä sulhanen viivytteli Suomeen lähtöä siksi, kunnes se oli myöhäistä, raja kiinni. Aluksihan sitäpaitsi kaikki kuvittelivat, että sota kestäisi vain muutaman viikon. Tämä viivyttely muodostui Anttilalle kohtalokkaaksi. Muutaman viikon Saksan matka venyi kolmeksi ja puoleksi vuodeksi.

Aluksi käytti Anttila "sotavankeutensa" opiskeluun. Hän kirjoittautui Leipzigin yliopiston teologiseen tiedekuntaan. Kun opiskelu yliopistossa sodan jatkuessa vähitellen lakkasi, hankki hän itselleen työtä.

Sillävälin oli Lockstedtiin muodostettu jääkäripataljoona suomalaisista vapaaehtoisista. Kuultuaan pataljoonan olemassaolosta oli Anttila heti valmis kiiruhtamaan lippujen alle. Aito saksalaisen naisen tavoin oli morsian tällöin ylpeä sulhasestaan. Vihdoinkin oli hänenkin sulhaselleen tilaisuus osoittaa, että hän oli mies, yhtä valmis kuolemaan isänmaansa puolesta kuin kuka saksalainen mies hyvänsä. Ero oli silti haikea, sydäntä riipaiseva. Eihän moni sotaan lähtevistä palannut.

Vuodesta 1912 olivat Hannes Anttila ja Susanne Schüller tunteneet toisensa. Silloin kesällä oli suomalainen nuorukainen tullut Susannen kotiin saksankieltä oppimaan. Susanne Schüllerin vanhemmat, molemmat opettajia muuten, olivat aikaisemmin oleskelleet Suomessa, vieläpä menneet naimisiin-

20 vuotta sitten Teiskossa.

kin täällä, ja siltä ajalta peräisin olivat heidän suhteensa Suomeen, mikä merkitsi sitä, että heillä aina silloin tällöin asusti suomalaisia opiskelijoita. Tästä johtuen ei ollut mitään ihmeellistä siinä, että 17-vuotias Susanne saattoi kotinsa portilla tervehtiä heille ensikertaa tulevaa herra Anttilaa: "Tervetuloa Saksaan", selvällä suomenkielellä. Liekö sitten tämä lämmin äidinkielinen tervehdys tai Susannen samettisilmät "gretchenpalmikoitten" alla heti ensi näkemältä kahlinneet nuorukaisen mielen, ei ole kerrottu, mutta niin vain kävi, että jo sinä kesänä jäi suomalaisen nuorukaisen sydän saksalaisen neidon luo. Seuraavana kesänä kävi mielitietty Suomessa. Muutamia aurinkoisia päiviä hän vietti Hämeessä suomalaisen ystävänsä kesäkodissa. Pohjolan luonto, siniset järvet, vehreät rannat ja valoisat kesäyöt hurmasivat nuoren etelän neidon täydelleen, ja haikein mielin hän jätti hyvästit silloin jo rakkaimmalle ystävälleen maailmassa. Sydän oli kuitenkin täynnä ihanaa odotusta — ensi kesänä tulisi hän vuorostaan Dresdeniin.

Tuli seuraava kesä. Kesä 1914. Kesä, mikä murskasi miljoonien nuorten toiveet Euroopassa. Nuorukainen saapui valkolakkisena ylioppilaana kihlaamaan valittunsa, mutta sehän jo tulikin kerrotuksi. Jatkakaamme siitä, kun jääkärien unelma täyttyi.

Vuosien, pitkien kuukausien jälkeen koitti vihdoinkin aika, jolloin jääkäreitä tarvittiin. Heidät kutsuttiin kotiin vapauttamaan isänmaata. Tuli vapaussota. Ei tosin niin puhtaana ja kirkkaana kuin Suomen runebergiläisen hengen elähdyttämät nuorukaiset olivat uneksineet. Marxilainen myrkynkylvö oli siinä määrin turmellut osan kansastamme, että se oli yhtynyt täällä oleskeleviin ryssäläisiin bolshevikijoukkoihin.

Vapaussodasta tuli myös kansalaissota, missä maailmankatsomukset törmäsivät vastakkain. Sodista kamalin, veli veljeään vastassa. Onneksi sentään tämä sota oli lyhyt. Saksalaiset aseveljet riensivät auttamaan. Koitti kevät, vapauden ihana kevät. Moni jääkärikin oli saanut antaa isänmaalle kalleimpansa, henkensä, moni tyttö rakkaimpansa, sulhasensa. Enemmän toki oli niitä, jotka saivat ihmiselämän arvokkaimmat lahjat pitää ja saivat onnen pystyttää kodin vapaassa isänmaassa.

Yksi näistä onnellisista oli jääkäri Anttila. Jo kesällä 1918 tuli morsian Suomeen. Olihan 4 pitkää sotavuotta ollut riittävän pitkä odotusaika. Ainaista levottomuutta, hivuttavaa ikävää. Kymmenellä voisi nuo vuoden kertoa. Vihkiminen tapahtui Tampereen kirkossa aurinkoisena elokuun sunnuntaina. Iltapäivällä solui liputettu laiva pitkin Näsijärven sinistä selkää Teiskoa kohden. Siellä ottivat sulhasen lapsuuden ja nuoruuden toverit hääparin sydämellisesti vastaan. Sulhanen oli kotona omiensa keskellä. Morsian oli yksin, ilman omaisia, kaukana kotimaastaan. Miten paljon rakkautta tarvitaankaan ollakseen onnellinen näissä olosuhteissa! Mutta sitäpä oli, monen kovan kokenutta, kestävää, uskollista rakkautta. Ja harvoin lie Teiskossa niin hauskoja häitä tanssittu kuin nämä suomalaisen jääkärin ja saksalaisen neidon häät Anttilan lapsuudenaikaisessa kesäkodissa Hämeen sydänmailla.

Näistä häistä oli siis viime kesänä kulunut 20 vuotta. Paljon onnea, paljon työtä mahtuu näihin vuosiin. Saksalaisesta neitosesta on vähitellen kehittynyt suomalainen "papin emäntä" tai upseerin puoliso, miten kulloinkin on tarvittu. Sopeutumista on siinä vaadittu. Paljon hauskoja kaskuja on hänellä kerrottavanaan niiltä ajoilta, jolloin hän ei vielä kieltä osannut. Nyt hän jo osaa kielemme. Siinä suhteessa ei enää voi väärinkäsityksiä syntyä. Ja vaikka kotimaan kaipuu vieläkin ajottain vaivaa, niin suomalainen hän on mieleltään. Jos hän on paljon antanutkin, niin hän on toki saanutkin, siitä kertovat hänen iloiset, terveet neljä lastansa, joista vanhin poika on jo ylioppilas ja astuu isän teitä sarkatakkisen suojeluskuntajärjestömme riveissä.

Vuodet vierivät, kuukaudet haihtuvat. Hiljaisina hetkinä me sormielemme muistojen kallista helminauhaa. Jääkärihistoria on näistä helmistä yksi kaikkein kirkkaimpia. Me, jotka olemme eläneet sen ajan, kun nuo vihreätakkiset saapuivat kuin Ilmestyskirjan yliluonnollinen ihme keskellemme silloin, kun hätä oli suurin, me emme voi heitä koskaan unohtaa. Heidän tarinansa on meille aina yhtä uusi, yhtä tenhoava. Koskaan eivät he tule "tavallisiksi" ihmisiksi mielessämme. He ovat kerran valloittaneet meidän sydämemme ja me olemme uskollisia. Meidän hyvät ajatuksemme seuraavat heitä läpi elämän. Eikä vain heitä, jääkäreitä, vaan heidän uskollisia elämänkumppaneitaan, niitä romanttisia — — — jääkärin morsiamia.

Helmikuun manifesti

Komea suomalainen elokuva. Sisällöltänsä kovin arvokas. Paljon isänmaallisia kohokohtia. Hienosti esitettyjä. Esim. Eugen Schauman-historia. Miespääosien suoritus hyvin ansiokas.

Mutta — miksi historian raskas totuus salataan v. 1918 kohdalta, kun tuo aika kuitenkin on liitetty Helmikuun manifestiin. Aikakauslehti "le Nord" on jo tarpeeksi vienyt väärisleltyä tietoa ulkomaille tuosta ajasta. "Helmikuun manifesti" tekee sitä valkokankaalla. Koko punakapinasta — ei mitään. Yksi ainoa punainen esiintyy, sekin ihannoidun rehtiä lajia. Niinkuin koko kapinaa, tuota hirvittävää petosta työväkeä kohtaan sen omien johtajien toimesta — ei olisi ollut olemassakaan. Miksi tämä totuus on sivelty pois? Annettu väärä kuva tuosta ajankohdasta. Punaisia ylhäisyyksiäkö pelätty? — Mutta tällöin olisi koko sisäpoliittista elämää kahtena viime vuosikymmenenä mahdoton ymmärtää. — Jos näin on tehty kansan "eheyttämiseksi" — on rakennettu väärälle pohjalle. Tällaisen läpi paistaa kansanrintamapolitiikka.

X.

SALUS SAIRAALA (omist. M. ja I. Rytkönen)
It. Kaivopuisto 23. Oma keskus. Vaihde 20 747—20 748

Kirurgi-, sisätauti- ja synnytysosasto
Hinnat 65—115 mk. Lääkäri potilaan valinnan mukaan.

KIRJALLISUUTTA

Voimakas kirja.

Gunnar Gunnarsson: Borgin suvun tarina. Suomentanut Juho Tervonen. Siv. 460. — WSOY. — Hinta 50:—, sid. 65:—.

Gunnarssonin aiheet ovat etäisestä Islannista. Niin Borgin tarukin. Kirjailija jakaa teoksen neljään osaan: Ormar Orlygsson, Hofin tanskalainen rouva, Silmäpuolivaeltaja, Nuori kotka. Borgin taru on Islannin mahtavan talonpoikaissuvun elämästä. Suvun vaiheet ovat jotenkin samalla tavalla järkyttävän dramaattisia kuin tausta — jylhä luonto, aukeoineen, vuonoineen, rotkoineen, virtoineen ja mahtavine kukkuloineen. Luonto on osa ihmisen elämää tai oikeammin päinvastoin. Vanhat järkkymättömät tavat ja perinteet määräävät hänen kohtalonsa. Hän voi irtaantua siitä kuten taitelijaverinen Ormas, mutta hänen on palattava takaisin. Hän voi rikkoa perinteitä kuten sera Ketill, mutta hänen on raskaasti sovitettava rikoksensa. Joskus tosin tuntuu lukijasta, jolle Islanti ja sen elämä on outoa, että kirjailija teennäisesti korostaa asioita ja tapauksia. Mutta paikoin on kuvaus valtavan komeaa, aivankuin klassillista runoelmaa. Kuten esim. luku "Kotiin Borgiin". — Gunnarssonia lukee mielellään — myöskin Borgin tarun.

H. R.

Jännityslukemista.

Mika Valtari: Kuka murhasi rouva Srkofin? Salapoliisiromaani. Palkittu pohjoismaisessa salapoliisiromaanikilpailussa. Siv. 237. Hinta 30:—, kang.-kans. 40:—. Otava.

Mitäpä ei Mika Valtari osaisi kirjoittaa. Hän on lahjakas. Tällä kerralla hän huvittelee kirjoittamalla salapoliisiromaanin. Aidon. Niin jännittävän, että nousee siinä mielessä jännittävinten tasolle. Ja onko salapoliisijutuilla muuta tarkoitustakaan kuin kuluttaa aikaa niin jännittävästi, että lukija unohtaa kaiken muun ja ratkoo pulmaa, kuka rikoksen teki. Ei ihme, että Mika Valtari peri palkinnon. Kun nyt ei kävisi niin, että kirjailija itse viehättyy salapoliisiromaaneihin, jotka yleisöön kylläkin menevät, siinä määrin, että muu kirjallinen työ jää syrjään. Mika Valtarin uutta romaania ei ole tarvis suositella, se luetaan ahmien.

H. R.

Romanttinen rakkaustarina.

Paul Keller: Vuorilla sataa lunta. — WSOY. — Hinta 25:—, sid. 38:—.

Kuten kirjan nimi jo viittaa, "Vuorilla sataa lunta" on Saksan vuoristoseutuun sijoitettu romanttinen rakkaustarina.

Nuori kirjailija pakenee suurkaupungin hälinästä ja viettää talven yksinäisessä metsälinnassa pienen vuoristokylän liepeillä. Täällä vanhojen muistojen ja tarujen ilmipiirissä, niin että se tuntuu epätodelliselta nykyaikaan kuuluvaksi, hän tapaa "kohtalonsa" — linnanhoitajan nuoren sukulaisneidon. Monien ristiriitojen jälkeen kaikki päättyy onnellisesti.

Raikas huumori, jota edustavat kylän vanhapoika-jahtivouti ja tämän ainainen riitakumppani, suuriperheinen majatalon isäntä, tuo hauskaa pirteyttä romaaniin. Jännittävät sivukohtaukset, kuten salametsästäjän tekemä murhayritys ja kirjailijan ja hänen rakastettunsa eksyminen sumussa hengenvaarallisilla vuorenhuipuilla, estävät metsälinnan idyllin muodostumasta liian tunnelmoivaksi.

"Vuorilla sataa lunta" on nykyaikaan sovellutettu idylli vanhaan hyvään tyyliin. Se on puhdashenkistä ja herttaista luettavaa ja sopii siis kaikille ikäluokille.

E. V.

Terveisiä lehmiltä.

Kyllä, kyllä ne lähettivät terveisiä kaikille, jotka vain viitsivät sellaisia vastaanottaa. Tulin näet juuri navetasta iltatarkastukselta ja terveiset on lähetettävä tuoreeltaan. Ne sisältävät nimittäin asiaakin, asiaa emännille, isännille, karjakoille, vieläpä talon vierailleklin.

Se asia on: käykää joskus luonamme ilman kiirettä ja työntouhua!

Kuka teillä suorittaa iltatarkastuksen? Eihän suinkaan kukaan velvollisuudesta ja käskystä. Mielihalusta se olisi suoritettava, lehmien terveisiä noudattaen. Sillä katsokaa, iltatarkastus navetassa ei ole työ, vaan paremminkin aate tai tunne. Meistä maalaisista suurin osa sen tietää ja tuntee.

Ajatellaanpa, että olet oikein väsynyt ja hermostunut, etten sanoisi kiukkuinen, menepäs ensi hätään navettaan. Väännä valo lamppuun tai kulje tuikuttele käytävää lyhty kädessä. Tyytyväiset lehmät katselevat sinua — märehtivät, ähkävät. Totisesti, onko parempaa *rehellisyyden* ja *tyytyväisyyden perikuvaa,* kuin puhtailla kuivikkeillaan makaava, illallistaan märehtivä lehmä! Ei siinä auta kiukunkaan kuin lannistua, ja sen vääryyden, joka oli sen aiheuttanut, puoleen pudota. Ja jos tavan vuoksi, jollet nyt juuri halustakaan, taputtelet nimikkoasi kaulalle ja se siitä mielissään lapikkaasi vartta nuolla lyhkää karkealla kielellään, niin alatpa huomata, että on maailmassa vielä jotain hyvääkin. Niin, ja taisi siinä kiukunnostojupakassa olla vähän muidenkin kuin sen naapurin Ellin tai Kaisan syytä.

Hyrähtää toinen lehmä pöydän takana, ei auta kuin sitäkin vähän ruopatella, ja jos pistäydyt siitä possujen puolelle, niin jopa hyvätuulesi voittaakin, nähdessäsi, miten ne makaavat vieretysten hyvässä sovussa, ja joku onnellisena suutaan massuttelee.

Sanoin iltatarkastuksen olevan aatteen. Monen mielestä se ainakin on hyvin matala, jos lainkaan on. Mutta tämä epäilijä ei varmaan tunne sitä lainkaan, ja silloinhan hän menettää puhevaltansa. Se sisältää näet vielä muutakin kuin hermojen huuhtelun ja lauhdutuksen, jollaisena sille jo olisi annettava myös arvonsa. Tämän jälkeen tapahtuu vielä tavallisesti jotain. Tulee katseltua lypsyvihkoa, ja siitä seuraa pientä suunnittelua navetan asioista. Niistä suunnittelu taas leviää laajemmalle, milloin karjakkoon, karjakon kamariin j.n.e. Ja tässä helpoittuneessa mielentilassa ja tyytyväisessä ympäristössä ne suunnitelmat päättyvät yleensä samansävyisiin päätöksiin.

Rohkenisinpa suositella "iltatarkastusta" kaikille liikaa kiirettä ja tärkeyttä sairastaville. Kenellä ei ole mahdollisuutta suorittaa sitä kirjaimellisesti juuri navetasta tulleiden terveisien mukaan, hän koettakoon monen hyvän nimessä toimittaa sen hänelle sopivissa oloissa ja ympäristössä. Mutta tämä alkuperäinen on hyvä, ja se sopii useammille kuin luullaankaan, ja pitäisi joskus sopia sitäkin useammille! *L.*

LAPSET "POLITIKOIVAT".

Kaksitoistavuotias koulutyttö, jonka koulussa parhaillaan on käynnissä politikoimiskuulustelu, tulee kotiin koulusta ja huolestuneena kysyy äidiltä:

— Kuuluuko äiti kansainliittoon?

— Enhän minä, kuinka niin.

— Se on hyvä, ettei äiti kuulu. Kansainliitto on huono liitto. Tytöt sanoivat, että se on huono liitto.

Tutkimuksen seurauksia?

Lottaravintola

ja

KANSALLISTALON MATKUSTAJAKOTI

Jämsässä.

Huoneet siistit ja ajanmukaiset.
Hinnat kohtuulliset.

Joko olette tarjonneet UUTTA HUOMENTA tuttavillenne?

KARJALAN PIIRAAT

Kirj. Talousopettaja-emäntä

Kalevalan päivänä kansallista sekä ruoassa että puvuissa, se tuntuu meistä luonnolliselta. Useimmat emännät laittavatkin silloin ruokapöytään jotain perheelle mieluista, kansallista herkkua. Tavallisesti se on juuri kotipaikkakunnalla käytettyä, tuttua valmistetta. Mutta miksemme joskus voisi poiketa tavallisesta ja laittaa esim. aivan toisen maakunnan lempiruokia? Onhan hauska tutustua niihinkin.

Karjalainen emäntä laittaa piiraita perheellensä säännöllisesti miltei joka lauantai. Kun hän on pienestä pitäen siihen tottunut, käy työ kovin nopeasti, kun sen sijaan tottumaton ei viitsi puuhaan usein ryhtyä, hänelle näet piiraitten teko on hidasta ja vaivalloista. Taitoa ja pitkäaikaista harjoittelua työ tekijältään vaatiikin, jos mieli saada onnistuneita ja ennen kaikkea kauniita piiraita. Tottumattoman käsissä piiraat venähtävät milloin minkin näköisiksi. Mutta syöhän perhe aluksi rumempiakin, kun tietää äidin hyvän tarkoituksen.

Karjalan piiraitten kuorena käytetään tavallista kohotusaineetonta taikinaa, johon aineet vain sekoitetaan. Taikinanesteenä on tavallisesti vesi, joskus maitokin, mausteena suola. Tottunut emäntä ei tarvitse keittokirjoja piirasainemäärillensä. Hänellä on selvät suhteet. Kuoritaikinaan hän panee nestettä hiukan vähemmän kuin ryynejä eli suurimoita täytepuuroon. Jauhoiksi sopivat pelkästään ruisjauhot, jotka voivat olla joko lestyinä tai muuten hienonpuoleisia, seulottuja, tai ne yhdessä kotivehnäjauhojen kanssa. Taikina alustetaan kovanpuoleiseksi. Moni tottunut piiraantekijä sekoittaa kuoritaikinan "poalikan" eli erikoisen piiraskaavilan varrella tarvitsematta käyttää siihen käsiään.

Piiraan täytteenä käytetään perunasosetta tahi ohra- tai riisisuurimoista maitoon keitettyä puuroa. Etupäässä käytetään oman maan tuotteita ohrasuurimoita. Muutamin paikoin Karjalaa voidaan piiraat kesällä täyttää myös marjoilla. Puuro keitetään puolikypsäksi, ei kovin sakeaksi. Perunasose saa olla kovanlaista. Täytteen täytyy olla kylmää, kun se levitetään piiraalle, muuten kuoret puhkeavat. Täyte pitäisi osata tehdä sopivan sakeaksi, sillä jäähtyessään se kovettuu, ja jos siihen joudutaan myöhemmin lisäämään kylmää maitoa, kuohuu täyte uunissa.

Piirasannos.

Kuori: Vajaa 1/2 l. vettä, ruis- ja vehnäjauhoja, puoliksi kumpaakin, paksuhkoksi taikinaksi, suolaa.

Täyte: 1/2 l. suurimoita,
2 l. maitoa, suolaa.

Tästä saadaan n. 40 kpl pienehköjä piiraita.

Kun piiraita ruvetaan tekemään, keitetään siis ensiksi täyte valmiiksi ja viedään jäähtymään. Sitten vasta valmistetaan kuoritaikina, joka vielä lopuksi vaivataan hyvin leivinpöydällä. On paras kaaviloida koko taikina paksuhkoksi levyksi, siitä muotilla tai esim. juomalasilla otetaan samansuuruisia kakkuja, joista sitten saadaan yhdenkokoiset kuoret. Kakut "ajellaan" "poalikalla" ohuiksi kuoriksi. Eri puolilla Karjalaa tehdään koon ja ulkonäön suhteen hiukan toisistaan eroavia piiraita. Niinpä muutamin paikoin käytetään suuria ja leveitä, toisaalla pitkiä ja kapeita, joissakin seuduissa vallan pyöreitä ja esim. Joensuun ympäristössä pieniä, vähän pitkulaisia piiraita, joihin kuori kuitenkin tehdään melkein pyöreäksi. Koko takina "ajellaan" yhtä kyytiä kuoriksi, jotka pannaan jauhotettuina päällekkäin, etteivät kuivuisi. Sitten vasta aloitetaan täyttäminen. Täytettä levitetään maitoon kastetulla lusikalla melko paksulti kuoren keskelle, reunat käännetään sivuilta täytteen päälle ja painetaan kiinni sormenpäillä rypyttäen. Niitä ei saa nipistää, sillä silloin jää kuorenreunoihin kohokohtia, jotka palavat uunissa.

Piiraat kypsennetään äkkiä hyvässä uuninlämmössä joko pellillä tai suoraan arinalla. Heti uunista otettua ne voidellaan pelkällä sulatetulla voilla tai muulla rasvalla, kuumalla maidolla tai vedellä, jonka joukossa on rasvaa tai voita. Piiraista voidellaan vain reunat, sillä ne kuivuvat uunissa. Pohjia ja täytettä ei voidella, sillä kun piiraat voitelun jälkeen pannaan kulhoon päällekkäin hautumaan, pehmiäisivät pohja ja täyte liikaa, piiraat tarttuisivat kiinni toisiinsa ja menisivät rikki. Voidellut, päällekkäin kulhoon pannut piiraat peitetään puhtaalla pyyhkeellä ja vielä jollain

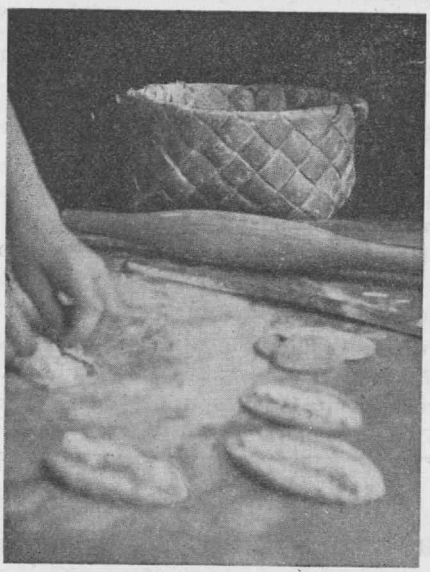

Rintamantakainen . . .

Jatk. siv. 37

ts. sen hengen herättämiseen, sen voiman vaalimiseen, joka vaatimattomallekin aseelle antaa iskuvoiman. Vapaussoturien työn jatkajina tämän sukupolven jäsenet ovat vastuussa kalliista perinnöstä. Meille jätettiin vapaa maa, mutta me saimme muutakin: saimme vaalittavaksi sen hengen, jonka voimalla tuo vapaus saavutettiin ja jonka voimalla yksin se pystytään myös säilyttämään ja edelleen siirtämään kalleimpana perintönä tuleville polville. Me joudumme isänmaan kasvojen edessä tilille siitä, miten olemme leiviskämme hoitaneet, siitä, olemmeko kasvattaneet ja oikein vaalineet sitä uhrautuvaisuuden ja yhteisvastuun henkeä, joka vei nuorukaisen jääkärin vaaranalaisille poluille ja sai sadat Suomen miehet ratkaisun hetkenä päättävästi astumaan sille tielle, jonka tiesivät ainoaksi oikeaksi, kysymättä, kuinka paljon tuo askel heille henkilökohtaisesti ehkä maksoi. Sama henki ohjasi korpikylän aran asukkaan, niin naisen kuin miehen, pääkaupungin oppineen rinnalle samaan riviin, lunastamaan tälle maalle vuosisadat varrottua vapautta.

Tuota henkeä eivät suinkaan tarvitse vain ne, jotka ase kädessä joutuvat vihollista vastaan. Sitä tarvitsee yhtä hyvin siviiliväestö rintaman takana, sillä vihollisen hyökätessä sotajoukkojamme vastaan hyökkää hengen vihollinen, keinoja valitsematta, kansan sielun kimppuun, lietsoen tyytymättömyyttä, herättäen epätoivoa ja eripuraisuutta. Jos silloin siviiliväestön usko pettää tai ryhti horjuu, on armeijankin mahti mennyttä. Rintaman takana tulee olla se ehtymätön voimanlähde, josta lakkaamatta virtaa niin moraalista kuin aineellistakin tukea rintamalla kamppaileville joukoille.

Tuo hengen vihollinen on valinnut erikoisesti meidät naiset hyökkäyksensä kohteeksi, sillä se tietää meidän useinkin varsin helposti kiintyvän sellaiseen, missä ulkokuori on kaunis ja etiketti houkutteleva. Meidän välityksellämme se tietää pääsevänsä ulottamaan vaikutuksensa myöskin meidän koteihimme ja nuorisoomme. Siksi, naiset, kulkekaamme silmät avoinna ja korvat herkkinä, pyrkikäämme näkemään ohi kiiltävän kuoren asian ytimeen, etsikäämme totuutta ja katsokaamme sitä suoraan silmiin! Vain silloin, kun käytännöllinen ja aatteellinen maanpuolustustyö kulkevat käsi kädessä, toinen toistaan tukien, voi tämä kansa turvallisin mielin kulkea kohti tuntematonta tulevaisuutta.

---

lämmittävällä villavaatteella, joiden alla ne oikein hyvin hautuvat ja pehmiävät.

Parhaita ovat piiraat paistamisen jälkeen juuri hautuneina ja vielä lämpiminä. Mieluimmin syödään ne aina lämpiminä. Jos ne ovat jäähtyneet, lämmitetään ne tavallisesti pellillä uunissa, jolloin niiden päälle pannaan muutama voinokare.

Ei tarvitse olla karjalainen pitääkseen Karjalan piiraista. Ne ovat siksi hyviä ja samalla kuitenkin maultaan tavallisia, että niihin tottuu pian muistakin maakunnista kotoisin oleva.

Älkää ostako muunnettua kauneutta. Ostakaa *alkuperäiset* HMN *huonekalut.*

Huonoa musiikkia vastaan

on keskisuomalainen nuorisoseuraväki noussut julkaisemalla vetoomuksen, jossa m.m. esitetään seuraavaa:

"— — se huono musiikki, jota Suomen Yleisradio nuorille, jopa lapsillekin revyissään j.n.e., kahviloitten äänilevymusiikki ja iltamien tanssi- ja äänilevymusiikki tarjoavat, on turmelevaa ja madaltaa nuorison musikaalista tajua. — — —

Suomen Yleisradion johdon toivotaan vakavasti harkitsevan ohjelmiensa laatua joka kohdalta. Tehtävänsä mukaan toivotaan Suomen Yleisradion valistavan ja huvittavan kansaa vain hyvällä musiikilla. Tietäen, että kansamme parasta ajatteleva osa on tämän toivomuksen takana, uskomme Suomen Yleisradion ottavan sen huomioon ja toimivan sen mukaan.

Koska Lotta-Svärd yhdistyksen perustamissa kahviloissa, jotka ovat saavuttaneet yleisön suosion, useissa tapauksissa on otettu käytäntöön äänilevymusiikki ja tiedetään niissä esitettävän huonojakin levyjä, vedotaan Lotta-Svärd Keskusjohtokuntaan, jotta se arvovallallaan estäisi huonon äänilevymusiikin esittämisen sanotuissa kahviloissa näyttäen tässäkin työssään hyvää esimerkkiä.

Maakunnan nuorisoseuraväki toivoo hartaasti, että yleisesti käsitettäisiin asian merkitys ja että yleinen mielipide oivaltaisi sen siveellisen vaaran, mikä huonon musiikin esittämisestä ja kuuntelemisesta aiheutuu etenkin nuorisolle."

Kaikki eivät vielä tiedä, H M N huonekalut eivät ole tavallisia hyviä huonekaluja, vaan että ne ovat omaa erikoisluokkaansa.

TIEDOITUS

Uuden Huomenen asiamiehille

Kaikki tilaukset, jotka ovat saapuneet toimistoomme *maalisk. 15 p:ään mennessä* otetaan huomioon palkintojen jaossa, joka toimitetaan Kustannus-Oy. Rastin vuosikokouksen yhteydessä järjestettävillä päivällisillä. Toivomme lukuisien asiamiesten ja muitten lehtemme ystävien silloin tapaavan toisensa.

Viimeiset viikot voivat olla tilausten hankinnassa parhaimmat. Siis yrittäkäämme!

Janakkalan Meijeri O.Y.

TURENKI

O/Y DAN. WARD A/B

KUKKAKAUPPA HELSINKI

E. ESPLANADINKATU 20
Puh. 37 935 ja 28 982
ALEKSANTERINKATU 48
Puh. 31 535 ja 33 303
LASIPALATSI
Puh. 62 185

Aina suuri varasto aistikkaita sidontatöitä.
Kukkatilausvälityksiä maailman kaikkiin osiin.

Kustannus-oy. Rastin

varsinainen yhtiökokous

pidetään Helsingissä Mustassa Karhussa maalisk. 26 pnä 1939 klo 16.

Kokouksessa käsitellään yhtiöjärjestyksen 9 §:ssä mainitut asiat.

Helsingissä helmik. 15 pnä 1939.

JOHTOKUNTA.

HELSINGIN MEIJERI O.Y.

HELSINKI
III:s linja 24

Puh. Konttori 72 974
Meijeri 71 955

Uusi Huomen

VUODEKSI 1939.

Tilaushinta 1/1 vsk. 40:—,
1/2 vsk. 25:—.

MUSTA KARHU

KESKUSKATU 7

AAMIAISEMME JA PÄIVÄLLISEMME OVAT KOTOISEN HERKULLISIA JA RAVITSEVIA

Sivuliike:

Kahvila

KANSAKOULUK. 8

Kirjapainotöiden tarvitsijoille

ilmoitamme kohteliaimmin, että uusi ajanmukainen kirjapainomme toimitalossamme Kansakoulukadun 8:ssa suorittaa kaikkia kirjapainoalaan kuuluvia töitä kohtuullisiin hintoihin.

PYYTÄKÄÄ TARJOUKSIAMME

KIRJAPAINO- JA KUSTANNUS-OY. LIIKE

(Ajan Suunnan kirjapaino) **Helsinki, Kansakoulukatu 8. Puhel. 24 289 & 21 998**

Mk 3:–

Helsinki 1939. Kirjapaino- ja Kustannus-Oy. Liike.